

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-128>

**WE EXPLORE THE PROBLEM OF HOW THE SYNERGY
OF MODERN INTERNATIONAL RELATIONS AFFECTS
THE POTENTIAL IMPLEMENTATION OF SUSTAINABLE
DEVELOPMENT GOALS**

**ПОТЕНЦІАЛ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ СТАЛОГО РОЗВИТКУ
ЯК НАСЛІДОК СИНЕРГІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

Furhalo D. Yu.

*PhD student at the Department of
International Relations
Oles Honchar Dnipro National
University,
Dnipro, Ukraine*

Фургалo Д. Ю.

*аспірант кафедри міжнародних
відносин
Дніпровський національний
університет імені Олеся Гончара
м. Дніпро, Україна*

Проблема міжнародних відносин заради досягнення цілей сталого розвитку має декілька вимірів. По-перше, успішність вирішення цих завдань напряму залежить від мотивації акторів, якими є держави, організації громадянського суспільства, бізнес-структури, система освіти тощо. По-друге, доля реалізованого потенціалу з вирішення цієї важливої глобальної проблеми залежить від злагоджених інтеракцій на міжнародному рівні. Тож, спираючись на зазначені вихідні умови, проаналізуємо цей ракурс проблематики.

Різні ресурсні можливості, зазвичай, позначаються на ступені досягнення цілей сталого розвитку. Разом з тим, такі чинники як внутрішній контроль за ресурсами та їх розподілом, використання міжнародного досвіду багато в чому впливають на результат. Розглянемо країни, багаті на енергетичні ресурси. Тим з них, що невдало, в силу різних причин, намагалися лібералізувати свою економіку і опинилися в сировинній пастці, притаманні бідність переважаючої частини населення, відсталість економіки, авторитарне правління. Тож сталий розвиток для них – поки що нездійснена мрія. Прикладом слугують Іран, Венесуела тощо. Остання, за правління Уго Чавеса намагалася втілити боліваризм у внутрішній та зовнішній політиці, однак, ефект був епізодичний і ніякої користі не приніс [2]. Адже мотивація відносин між країнами цього регіону та Венесуелою, орієнтована на нафтодоларову допомогу перспектив не мала. Тож,

бідність залишається притаманною рисою таких країн. Так саме негативно позначається на сталому розвитку економічні санкції, накладені на Іран. Країна перебуває, значною мірою, в ізоляції від країн Заходу. Її негативний міжнародний контекст підсилюється підтриманням агресора російської федерації у війні проти України [5]. Є позитивні приклади країн, що успішно втілюють цілі сталого розвитку, вони відкриті для світу та мотивують до відносин, а їх економіка розвивається не тільки завдяки багатим запасам енергетичних ресурсів. Серед них Норвегія, Об'єднані Арабські Емірати, Бахрейн, Катар тощо.

З огляду на складні умови, викликані війною в Україні, позитивним прикладом синергії міжнародних відносин у контексті сталого розвитку є ухвала в Нью-Йорку 22 вересня 2024 року Пакту заради майбутнього. Генеральна Асамблея ООН затвердила цей Пакт. Він являє собою декларацію, мета якої – вжити конкретних заходів для створення безпечного, мирного, стійкого та інклюзивного світу для майбутніх поколінь. Важливим складником цього документу є його Перший розділ «Сталий розвиток та фінансування розвитку», направлений на ліквідацію бідності, боротьбу із голодом та продовольче забезпечення. У ньому прописано 12 дій, і розрахований він до 2030 року. Документ зобов'язує підписантів підтримувати країни, що розвиваються, інвестувати в людський капітал, захищати зовнішнє середовище, протидіяти змінам клімату та ін. [3]. Ухвала Пакту продемонструвала, попри опір деяких авторитарних режимів, єдиний конгруентний ментальний простір у цій проблематиці.

Потенціал з реалізації цілей сталого розвитку в бідних країнах збільшуватиметься в залежності від спільного розуміння світової спільноти в необхідності наданні їм такої допомоги багатими країнами та організаціями, за якої зменшуватиметься дисбаланс можливостей з реалізації цілей сталого розвитку між цими полярними типами країн. Адже колоніальна модель була притаманна більшості Африканських країн і після її демонтажу рівень життя населення не покращився. Сутність соціальних інститутів не змінилася і вони функціонували за екстрактивною моделлю [4].

В рамках таких інститутів ресурси залишаються у політичній еліті, за цього суспільне середовище залишається обмеженим в правах та економічній свободі, що супроводжується масовою бідністю. Слід визнати, що ситуація почала змінюватись в Африканських країнах, причому на жаль не з ініціативи західних країн. Активізувались такі країни як росія і Китай, вони розширюють сферу впливу у цьому регіоні,

пропонуючи цим країнам свої моделі екстрактивних інститутів, що показують себе як негативні в усьому світі. На наш погляд, перемаже та система впливу на ці країни, що дасть їм більше можливостей, формуючи інклюзивні соціальні інститути, а отже й громадську думку. В таких умовах розвиватимуться громадські організації, спроможні вселити віру в можливість сталого розвитку нині бідних країн. Сьогодні можливості крупних транснаціональних корпорацій навіть більші у порівнянні з цілими країнами. Наприклад, за даними на липень 2019 р. капіталізація Alphabet становила \$ 786 млрд, тоді як обсяг ВВП 38 африканських країн становив \$ 758 млрд [6].

Разом з тим, в основі будь-якої діяльності є переконання в її доцільності, правильності та ефективності. Іншими словами, необхідно формувати свідомість, що містить систему ціннісних орієнтацій зі сталого розвитку. Потенціал формування свідомості в цьому контексті формується, в тому числі, завдяки системі освіти. Таким чином, бідні країни повинні мати соціальний капітал, здатний просувати сталий розвиток у внутрішній та зовнішній політиці, спираючись на свідоме ставлення управлінських кадрів, їх креативність в досягненні позитивних результатів. Освіта для сталого розвитку стала пріоритетним напрямком при формуванні освітніх програм багатьох країн світу після того, як Європейська Економічна комісія ООН у 2005 р. прийняла Регіональну Стратегію Освіти для сталого розвитку [1].

Прикладом міжнародного співробітництва в галузі освіти для сталого розвитку між європейцями і країнами Африки є спільна Міжнародна навчальна програма (ІТР) – це шведсько-африканський курс післядипломної освіти для сталого розвитку, який було запроваджено в 2001 р. (тоді він називався Поглибленим курсом екологічної освіти). Учасники курсу залучались з різних сфер впливу, їх представляли політики, розробники навчальних програм, спеціалісти з педагогічної освіти та представники неурядових організацій (НУО), що підтримують формальну освіту в Південній Африці. У період з 2001-2007 рр. за програмою було підготовлено понад 120 старших спеціалістів у системі формальної освіти з 13 країн Південної Африки. Програма ІТР базується на рефлексивній моделі навчального плану. Однак такі програми охоплюють невелику частину суспільства, тому наразі в Африці існують освітні проблеми та бар'єри, що значною мірою заважають сталому розвитку та інклюзивному зростанню [7].

Таким чином, синергія міжнародних відносин й надалі визначатиме перспективи досягнення цілей сталого розвитку. Його потенціал реалізації залежить від успішної диверсифікації економіки країн,

створення інклюзивних політичних інститутів, що забезпечують свободу і демократію. Вирішальне значення для переорієнтації свідомості на сталий розвиток, боротьбу з бідністю та нерівністю має синергія системи освіти в міжнародному просторі, вона допомагає формувати людський капітал – основу формування сталого розвитку.

Література:

1. Боголюбов В.М. Освіта для сталого розвитку як механізм забезпечення переходу суспільства до сталого розвитку. Сталій розвиток – XXI століття: управління, технології, моделі. Дискусії 2016: колективна монографія. Черкаси: видавець Чабаненко Ю, с.479-491. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/147040657.pdf> (дата звернення: 07.02.2025).

2. Каспрук В. Венесуела: рятуєчись від боліваріанського соціалізму. Главком, 2018, 2 квітня. URL: <https://glavcom.ua/columns/kaspruk/venesuela-ryatuyuchis-vid-bolivarianskogo-socializmu-486083.html> (дата звернення: 07.02.2025).

3. Кравченко С. Генасамблея ООН ухвалила Пакт заради майбутнього попри протест Росії. Еспресо, 2024, 23 вересня. URL: <https://espresso.tv/svit-genasambleya-on-ukhvalila-pakt-zaradi-maybutnogo-popri-protest-rosii> (дата звернення: 08.02.2025).]

4. Курілов Є. Нобелівську премію вручено за нове пояснення, чому одні країни багаті, а інші бідні, – справа в стійких відмінностях у суспільних інститутах. Pravo.UA: Вид-во Юридична практика, 2024. URL: <https://pravo.ua/nobelivsku-premiyu-vrucheno-za-nove-poisnennia-chomu-odni-krainy-bahati-a-inshi-bidni-sprava-u-stiikykh-vidminnostiakh-v-suspilnykh-instytutakh/> (дата звернення: 07.02.2025).

5. Паливода Н. Іран заявив, що не визнає Крим та інші окуповані українські території частиною росії. Mind, 2025, 25 січня. URL: <https://mind.ua/news/20283890-iran-zayaviv-shcho-ne-viznae-krim-ta-inshi-okupovani-ukrayinski-teritoriyi-chastinoyu-rosiyi> (дата звернення: 07.02.2025).

6. Amoros R. (2019). Who is More Powerful – Countries or Companies? Howmuch.net. Retrieved from <https://howmuch.net/articles/putting-companies-power-into-perspective> (дата звернення: 07.02.2025)

7. Xiaoyu Zh. Sustainable development in African countries: evidence from the impacts of education and poverty ratio. Humanities and Social Sciences Communications, 2024, 18 October. URL: <https://www.nature.com/articles/s41599-024-03912-7> (дата звернення: 07.02.2025).